

שפת C++ – תרגיל 3

Template class, exceptions, Move Semantics, STL and Multithreading

תאריך הגשה: יום חמישי 10.09.15 עד שעה 23:55

הגשה מאוחרת (בהפחתת 10 נקודות): יום שישי 11.09.15 עד שעה 12:55

תאריך ההגשה של הבוחן: יום חמישי 10.09.15 עד שעה 23:55

1. הנחיות חשובות:

1. בכל התרגילים יש לעמוד בהנחיות הגשת התרגילים וסגנון כתיבת הקוד. שני המסמכים נמצאים באתר הקורס – הניקוד יכול גם עמידה בדרישות אלו.
2. בכל התרגילים עליכם לכתוב קוד ברור. בכל מקרה בו הקוד שלכם אינו ברור מספיק עליכם להוסיף הערות הסבר בגוף הקוד. יש להקפיד על תיעוד (documentation) הקוד ובפרט תיעוד של כל פונקציה.
3. במידה ואתם משתמשים בעיצוב מיוחד או משהו לא שגרתי, עליכם להוסיף הערות בקוד המסבירות את העיצוב שלכם ומדוע בחרתם בו.
4. בכל התרגילים במידה ויש לכם הארכה ואתם משתמשים בה, חל איסור להגיש קובץ כלשהוא בלינק הרגיל (גם אם לינק ההגשה באיחור טרם נפתח). מי שיגיש קבצים בשני הלינקים מסתכן בהורדת ציון משמעותית.
5. אין להגיש קבצים נוספים על אלו שתדרשו.
6. עליכם לקמפל עם הדגלים -Wvla -pthread -Wextra -Wall ולוודא שהתוכנית מתקמפלת ללא אזהרות, תכנית שמתקמפלת עם אזהרות תגורר הורדה בציון התרגיל. למשל, בכדי ליצור תוכנית מקובץ מקור בשם ex1.c יש להריץ את הפקודה:

g++ -std=c++11 -Wextra -Wall -pthread -Wvla ex1.cpp -o ex1
7. עליכם לוודא שהתרגילים שלכם תקינים ועומדים בכל דרישות הקימפול והריצה במחשבי בית הספר מבוססי מעבדי bit-64 (מחשבי האקווריום, לוי, השרת river). חובה להריץ את התרגיל במחשבי בית הספר לפני ההגשה. (ניתן לוודא שהמחשב עליו אתם עובדים הנו בתצורת bit-64 באמצעות הפקודה "uname -a")
ווידוא כי הארכיטקטורה היא 64, למשל אם כתוב x86_64
8. לאחר ההגשה, בדקו הפלט המתקבל בקובץ ה-PDF שנוצר מה presubmission script בזמן ההגשה. באם ישנן שגיאות, תקנו אותן על מנת שלא לאבד נקודות.
שימו לב ! תרגיל שלא יעבור את ה presubmission script ציונו ירד משמעותית (הציון יתחיל מ-50, ויוכל לרדת) ולא יהיה ניתן לערער על כך.
9. בדיקת הקוד לפני ההגשה, גם על ידי קריאתו וגם על ידי כתיבת בדיקות אוטומטיות (tests) עבורו היא אחריותכם. חישבו על מקרי קצה לבדיקת הקוד.
10. הגשה מתוקנת - לאחר מועד הגשת התרגיל ירצו הבדיקות האוטומטיות ותקבלו פירוט על הטסטים בהם נפלתם. לשם שיפור הציון יהיה ניתן להגיש שוב את התרגיל לאחר תיקוני קוד קלים ולקבל בחזרה חלק מהנקודות - פרטים מלאים יפורסמו בפורום ואתר הקורס.

2. הנחיות חשובות לכלל התרגילים בקורס C++

1. הקפידו להשתמש בפונקציות ואובייקטים של C++ (למשל new, delete, cout) על פני פונקציות של C (למשל malloc, free, printf). בפרט השתמשו במחלקה string (ב-std::string) ולא במחרוזת של C (char *).
2. יש להשתמש בספריות סטנדרטיות של C++ ולא של C אלא אם כן הדבר הכרחי (וגם אז עליכם להוסיף הערה המסבירה את הסיבות לכך).
3. הקפידו על עקרונות Information Hiding – לדוגמא, הקפידו כי משתני המחלקות שלכם מוגדרים כמשתנים פרטיים (private).
4. הקפידו לא להעתיק by value משתנים כבדים, אלא להעבירם (היכן שניתן) by reference.
5. **הקפידו מאוד** על שימוש במילה השמורה const בהגדרות הפונקציות והפרמטרים שהן מקבלות. פונקציות שאינן משנות פרמטר מסויים – הוסיפו const לפני הגדרת הפרמטר. מתודות של מחלקה שאינן משנות את משתני המחלקה – הוסיפו const להגדרת המתודה. שימו לב: הגדרת משתנים / מחלקות ב- C++ כקבועים הוא אחד העקרונות החשובים בשפה.
6. הקפידו על השימוש ב-static, במקומות המתאימים (הן במשתנים והן במתודות).
7. הקפידו לשחרר את כל הזיכרון שאתם מקצים (השתמשו ב-valgrind כדי לבדוק שאין לכם דליפות זיכרון).

3. מידע חשוב נוסף:

1. ניתן להתחבר באמצעות SSH למחשבי בית הספר (למשל לשם בדיקת הקוד לפני הגשה מהבית)
http://wiki.cs.huji.ac.il/wiki/Connecting_from_outside
2. עליכם להכיר את ספריית הקלט-פלט של שפת C ובייחוד את השימוש בפונקציות printf וscanf
<http://www.cplusplus.com/reference/clibrary/cstdio>

1. הנחיות ספציפיות לתרגיל זה:

1. בתרגיל זה הינכם רשאים (ואף נדרשים) להשתמש ב-STL, לדוגמא vector יכול לעזור.
2. **בתרגיל זה חל איסור על שימוש ב-new ו-delete.**
3. עליכם להתמודד עם כישלון הקצאות זיכרון באמצעות מנגנון ה-exceptions. החריגות שאתם זורקים, צריכות לרשת מ-std::exception ולהיות אינפורמטיביות.
4. הוסיפו לתיעוד כל פונקציה איזו שגיאה היא זורקת ובאילו מצבים, תעדו גם אם השגיאה עלולה להיזרק מפונקציה מובנית או מספרייה שאתם משתמשים בה.
5. תרגיל זה הוא בעצם הרחבה ועדכון של תרגיל 1, ועל כן בכדי לחסוך בזמן פיתוח מומלץ להשתמש בקוד שכתבתם לתרגיל 1 ולהרחיב/לעדכן אותו. עם זאת, **שימו לב שאתם לא גוררים טעויות מתרגיל 1 לתרגיל זה.**

4. Matrix :

(1) רקע

(a) מחלקה גנרית של מטריצה, כלומר איברי המטריצה הם מטיפוס גנרי. המחלקה תוכל גם לשמש כקונטיינר לכל טיפוס שהוא (בדומה ל `std::list` ו `std::vector` הגנריים המסוגלים להכיל איברים מכל טיפוס שהוא) המייצג מספרים עם פעולות חשבון מוגדרות מראש, המחלקה תדע לבצע פעולות חישוב של מטריצות. עליכם לכתוב את הקובץ `Matrix.hpp` שיכיל את ההצהרה והמימוש של המחלקה הגנרית `Matrix`.

(b) ניתן ליצור מטריצה מכל טיפוס `T` אשר יש לו מימוש לאופרטורים `+, -, *, +=, -=, ==, <<, >>`, וכן מימוש של בנאי האפס (מקבל 0 כארגומנט ויוצר את איבר האפס של המחלקה). למשל `int` או `double`. לכל טיפוס עשויה להיות דרך שונה לחישוב פעולות החשבון, לייצוג כמחרוזת, ואיבר אפס משלו.

(2) יישום הממשק `Matrix`

(c) בקובץ `Matrix.hpp` עליכם להגדיר את המחלקה `Matrix`, שתתאר מטריצה גנרית, שאיבריה מטיפוס כל שהוא (כפי שהוגדר לעיל).

(d) המימושים לפונקציות המחלקה יהיו בקובץ `Matrix.hpp`. ויכללו את הפונקציות הבאות:

- בנאי ברירת מחדל (ללא ארגומנטים) - המחזיר מטריצה ממימד `1x1` המכילה את איבר ה-0.
- בנאי המקבל את מימדי המטריצה

`Matrix(unsigned int rows, unsigned int cols)`

ומאתחל מטריצה בגודל הנתון המכילה את איברי האפס.

- בנאי העתקה.
- בנאי העברה (move constructor)
- בנאי הממש את החתימה הבאה:

`Matrix(unsigned int rows, unsigned int cols, const vector<T>& cells)`

ומאתחל מטריצה בגודל הנתון המכילה את איברי הוקטור הנתון. סדר האיברים בווקטור תואם את סדר המעבר על איברי המטריצה באמצעות האיטרטור (ראו להלן).

- `destructor`.
- אופרטור השמה (`'='`) לשם ביצוע פעולת השמת מטריצה. אופרטור זה מאפשר שינוי של המטריצה המיוצגת על ידי האובייקט שמשמאל לסימן ה-`'='`, כך שתהייה זהה למטריצה המיוצגת על ידי האובייקט המועבר כפרמטר (מימין לסימון ה-`'='`). זכרו: פעולת ההשמה גורמת להיווצרות עותק זהה ובלתי תלוי.
- אופרטור חיבור (`'+'`) לשם ביצוע פעולות חיבור מטריצות.
- אופרטור חיסור (`'-'`) לשם ביצוע פעולות חיסור מטריצות.
- אופרטור כפל (`'*'`) לשם ביצוע פעולות כפל מטריצות¹.
- אופרטורי השוואה (`'=='` ו-`'!='`) לשם ביצוע פעולת השוואת מטריצות.

¹ חשבו למה הורדנו בתרגיל זה את הדרישה לממש את האופרטורים `'*','=','+','=','-'`.

- פונקצית שחלוף בשם `trans`. הפונקציה אינה משנה את האובייקט עליו היא הופעלה, אלא מחזירה אובייקט חדש.

- פונקצית עקבה בשם `trace` המחזירה ערך מטיפוס המטריצה.

- מימוש אופרטור '<<' לשם הדפסת המטריצה עם אובייקט `ostream` באופן הבא: כל שורת ערכים מודפסת בשורה נפרדת, ו `tab` מפריד בין הערכים. ראו את הפלט לדוגמה של פתרון בית הספר והשוו בעזרת `diff` כדי לוודא שהמחרוזת אותה אתם מדפיסים היא נכונה.

- אופרטור() המקבל כפרמטרים (`unsigned int, unsigned int`) ומחזיר את הערך בתא `[row,col]`. יש לממש גרסאות `const` ו-`non-const` לאופרטור זה (חישבו מה צריך להיות ערך ההחזרה בכל אחד מהמקרים).

- איטרטורים: עליכם לממש את הפונקציות `begin` ו-`end` כך שהן יחזירו ערכים המתאימים לאיטרטור העובר על כל המטריצה. על איטרטור זה להיות **`const` (כלומר ההוא איננו מאפשר לשנות את איברי המטריצה) ועליו לממש** את ה `concept` של `BidirectionalIterator` (חפשו באינטרנט את הממשק התואם לסטנדרט C++11). כלומר, יש לממש את המתודות הבאות:

- מתודה בשם `begin()` המחזירה איטרטור על כל תאי המטריצה לפי הסדר הרגיל, המתחיל בתחילת המטריצה:

$(0,0) \rightarrow (0,1) \rightarrow \dots \rightarrow (0,col-1) \rightarrow (1,0) \rightarrow \dots \rightarrow (row-1,col-1)$

- מתודה בשם `end()` המחזירה איטרטור המצביע לסוף המטריצה כמקובל בסטנדרט.

- פונקציות `rows()` ופונקציית `cols()`, המחזירות בהתאם את מספר השורות והעמודות במטריצה.

- בנוסף תוכלו להוסיף עוד פונקציות ציבוריות או פרטיות כרצונכם, לפי מה שנראה לכם שימושי למחלקה.

(e) טיפים והנחיות:

- המימוש הפנימי של המטריצה ישפיע על מימוש הדרישות לעיל, ובחירה נכונה יכולה לחסוך לכם מעט עבודה.

- כל הפונקציות המתאימות מבצעות את הפעולה המתמטית המקבילה להגדרתם.

- בכל מקרה בו לא ניתן לבצע את הפעולה עליכם לזרוק חריגה עם הסבר מתאים (למשל קריאה לפונקציית `trace` כשהמטריצה אינה ריבועית)

- באופרטור '=' מתבצע עדכון האובייקט השמאלי. חישבו היטב מה קורה מבחינת הזכרון כאשר המטריצה משנה את מימדיה עקב פעולה זו.

- הממשק המדויק (החתימות של הפונקציות) לא מוכתב לכם ונתון להחלטתכם, אבל ברוב המקרים ישנה דרך עיקרית אחת שהיא הטובה ביותר להגדרת הפונקציה. חישבו למשל על:

- האם על הפונקציה להיות מוגדרת כ `const`.

- האם הארגומנט צריך להיות מועבר by reference או by value, או אולי כדאי להשתמש במצביע. האם הארגומנט צריך להיות מוגדר כ const?
 - האם ערך ההחזרה צריך להיות מוגדר כ const, והאם הוא מועבר by reference או by value.
 - חישבו איך האופרטור שאתם מממשים פועל על טיפוסים מובנים בשפה ונסו להתחקות אחרי זה במימוש שלכם עבור המטריצה.
- כמו כן, עליכם לוודא שהממשק שלכם תואם את הדרייבר GenericMatrixDriver.cpp שמופק לכם.

(3) מימוש טיפוס Complex

- (a) מימשנו עבורכם את המחלקה Complex בקובץ Complex.cpp לפי הממשק הנתון בקובץ Complex.h. זוהי מחלקת מספרים מורכבים אשר תוכלו לבדוק באמצעותה את המימוש שלכם למטריצה הגנרית.

(b) אין להגיש קבצים אלו.

(4) התמחות (specialization).

- (a) בנוסף למימוש הגנרי של המחלקה Matrix, עליכם להוסיף לקובץ Matrix.hpp גם מימוש ספציפי אחד: **מימוש אלטרנטיבי לפונקציה trans**, המחשבת את הצמוד² של המטריצה (הכוונה למטריצה צמודה הרמטית ולא קלאסית), עבור המקרה בו הטיפוס של האיברים הוא Complex.

(5) תיכנות מקבילי:

- (a) בתרגיל זה עליכם לספק מימוש מקבילי לאופרטורים + ו- *.
- (b) רקע - עיבוד מקבילי הוא עיבוד בו זמנית של מטלה מסוימת על ידי מספר מעבדים או מספר ליבות, כאשר היא מפוצלת בהתאם, כדי להגיע לתוצאות מהר יותר משיטה של עיבוד טורי. הרעיון מבוסס על העובדה שניתן בדרך כלל לפצל את תהליך הפתרון של בעיה כלשהי למספר מטלות קטנות יותר, שאותן ניתן לבצע בו-זמנית, עם מידה מסוימת של תיאום.
- בתרגיל זה נתרגל מעט תיכנות מקבילי ונטעם על קצה המזלג את היתרונות והחסרונות שלו.
- (c) עליכם להגדיר בקובץ Matrix.hpp מתודה סטטית בשם setParallel המקבלת ארגומנט מסוג bool. במידה והארגומנט הוא true, לאחר הקריאה למתודה עם הערך true, פעולות הכפל/חיבור של מטריצות יתבצעו באמצעות תכנות מקבילי. קריאה למתודה עם ארגומנט false תחזיר את המחלקה להתנהגות הדיפולטיבית שלה, בה יתבצעו פעולות כפל/חיבור באופן טורי (כרגיל).
- (d) בעקבות כל קריאה למתודה שמשנה את התנהגות המחלקה עליכם להדפיס את ההודעה הבאה: Generic Matrix mode changed to (parallel|non-parallel) mode.
- ההודעה תודפס רק אם היה שינוי בהתנהגות המחלקה יחסית למצב הנוכחי.

² https://en.wikipedia.org/wiki/Conjugate_transpose

(e) על מנת להקל עליכם ובכדי שהביצועים שלכם יהיו דומים, אתם נדרשים לשמור על הכללים הבאים:

- המתודות אותן יש לממש גם במוד מקבילי, הן אופרטורי הכפל (*) והחיבור (+) בלבד.
- על מנת למנוע הסתבכויות מיותרות, עליכם להשתמש באלגוריתם הנאיבי של כפל מטריצות - Iterative Algorithm³, גם למימוש הטורי (רגיל) וגם למימוש המקבילי.
- בכל הפעולות הנ"ל על התכנות המקבילי להתבצע עבור כל שורה במטריצת התוצאה במקביל (כלומר, שימוש ב thread נפרד לכל חישוב שורה במטריצת תוצאה).

(6) השוואת עיבוד מקבילי וטורי:

(a) בחלק זה של התרגיל אנו נשווה את התנהגות של התכנות המקבילי אל התכנות הטורי, וננסה לזהות חלק מהיתרונות והחסרונות שלהם.

(b) לשם כך מסופקים לכם:

- קובץ בשם ParallelChecker.cpp

- 2 קבצי קלט המכילים נתונים באמצעותם תתבצע ההשוואה:

~slabcpp/www/sets/big.txt

~slabcpp/www/sets/small.txt

(big.txt קובץ גדול ואנו מציעים לקרוא אותו ישירות מהנתיב המסופק)

(c) אנו נשתמש ב-ParallelChecker על מנת להשוות את זמן הריצה במצב העיבוד הטורי אל מול מצב העיבוד המקבילי, עבור כל אחד מקבצי הקלט.

(d) אנו נעשה את ההשוואה הזו על 2 קבצי הנתונים וננסה להבין האם יש הבדלים בניהם ומהם הגורמים לכך.

(e) הוראות שימוש:

- בצעו קומפילציה ו-linkage עם הדגלים '-O':

```
g++ -std=c++11 -Wextra -Wall -pthread -Wvla -O -DNDEBUG ParallelChecker.cpp Complex.cpp  
-o ParallelChecker
```

הדגל -O אומר לקומפיילר לבצע אופטימיזציות על הקוד כך שירוך מהר יותר.

בדוגמא זו ביצענו את הקומפילציה וה-linkage בשורה אחת, הדבר אינו הכרחי (אך מפשט

את החיים במקרה זה).

- הריצו את התכנית שנוצרה על 2 הקבצים של הנתונים וודאו שהיא פועלת בצורה תקינה וכי

אתם מבינים כיצד להשתמש בה.

(f) סכמו את הערך המודפס עבור כל אחת מהפעולות בטבלה הבאה, בקובץ ה-README.

big		small		
*	+	*	+	
				מקבילי

³ https://en.wikipedia.org/wiki/Matrix_multiplication_algorithm#Iterative_algorithm

				טורי
--	--	--	--	------

(g) ענו בקובץ ה README על השאלות הבאות:

- (i) האם יש הבדל בין 2 הסטים של הנתונים? באיזה מצב התכנית רצה מהר יותר? ממה נובע הבדל זה?
- (ii) האם יש הבדל בין פעולות החיבור והחיסור, אל מול הכפל? ממה נובע הבדל זה?

(7) הדרייבר `GenericMatrixDriver`

- (a) לרשותכם דרייבר בשם `GenericMatrixDriver.cpp` שבודק **באופן בסיסי** את המחלקה הגנרית שלכם. אתם מוזמנים להשתמש בו ולשנותו כרצונכם.
- (b) אתם מוזמנים לקמפל ולהריץ אותו ביחד עם הספריה שלכם.
- (c) **אין להגיש קובץ זה.**

5. חומר עזר:

1. את פתרון הבית ספר ניתן למצוא ב:

`~slabcpp/www/ex3/schoolSol.tar`

הריצו אותו כדי לראות איך התכנית צריכה להתנהג

2. את קבצי התרגיל ניתן למצוא ב:

`~slabcpp/www/ex3/ex3_files.tar`

בדקו את תכניתכם וודאו שהפלט שלכם זהים לאלה של פתרון בית הספר. אתם יכולים לייצר קבצי קלט רבים נוספים כדי לבדוק מקרים נוספים, ולהשוות את הפלט של התכנית שלכם עם פלטים של תלמידים אחרים, או עם הפלט שנוצר כשאתם נותנים את הקלט הזה לקובץ הריצה של פתרון בית הספר.

3. ביצוע `overloading` ב-C++:

http://www.cprogramming.com/tutorial/operator_overloading.html

http://en.wikipedia.org/wiki/Operators_in_C_and_C%2B%2B

<http://www.cplusplus.com/reference/set/set/operators/>

6. עבודה עם `valgrind`:

1. ישנו מבחר די גדול של תוכנות בשוק שמטרתם לסייע באיתור בעיות זיכרון בקוד לפני שחרורו אל הלקוח. אנו נשתמש בתוכנת `valgrind`, שיחסית לתוכנה חנימית, נותנת תוצאות מעולות.

2. כדי להריץ את `valgrind` עליכם לבצע קומפילציה ו-`linkage` לקוד שלכם עם הדגל '-g' (הן בשורת הקומפילציה והן בשורת ה-`linkage`). לאחר מכן הריצו `valgrind`:

```
> valgrind --leak-check=full --show-possibly-lost=yes
--show-reachable=yes --undef-value-errors=yes GenericMatrixDriver
```

3. אם קיבלתם הודעת שגיאה, יתכן שתצטרכו לבצע שינוי הרשאות:

```
> chmod 777 GenericMatrixDriver
```

4. כמובן שאם `valgrind` דיווח על בעיות עם הקוד שלכם, עליכם לתקן אותן.

5. היעזרו ב-tutorial הקצרצר של `valgrind` שבאתר הקורס.

7. הגשה:

1. עליכם להגיש קובץ tar בשם ex3.tar המכיל את כל הקבצים הנמצאים בשימוש המחלקה שלכם ואת הקבצים הבאים:

- Matrix.hpp
- קובץ Makefile התומך בפקודות הבאות:
 - make Matrix - יצירת Matrix.hpp.gch.
 - make clean - ניקוי כל הקבצים שנוצרו באמצעות פקודות ה-makefile.
 - הרצת make ללא פרמטרים תהיה שקולה לפקודה 'make Matrix'.
- README עם התשובות לשאלות של העיבוד המקבילי.
- extension.pdf - רק במקרה שההגשה היא הגשה באיחור.

אין להגיש את הקבצים הבאים:

Complex.h, Complex.cpp, GenericMatrixDriver.cpp, ParallelChecker.cpp

שימו לב! אל אף שאתם יכולים להוסיף קבצים נוספים כרצונכם, המנעו מהוספת קבצים לא רלוונטיים (גם בכדי להקל על הבדקים, וגם בכדי שציונכם לא יפגע מכך). **אנו נוריד נקודות למי שיגיש קבצים שאין בהם כל צורך.**

2. ניתן ליצור קובץ tar כדרוש על ידי הפקודה:

```
tar cvf <tar_name> <files>
```

3. לפני ההגשה, פתחו את הקובץ ex3.tar בתיקיה נפרדת וודאו שהקבצים מתקמפלים ללא שגיאות וללא אזהרות.

4. מומלץ מאוד גם להריץ בדיקות אוטומטיות וטסטרים שכתבתם על הקוד אותו אתם עומדים להגיש.

5. בנוסף, אתם יכולים להריץ בעצמכם בדיקה אוטומטית עבור סגנון קידוד בעזרת הפקודה:

```
~slabcpp/www/codingStyleCheck <file or directory>
```

כאשר <directory or file> מוחלף בשם הקובץ אותו אתם רוצים לבדוק או תיקייה שיבדקו כל הקבצים הנמצאים בה (שימו לב שבדיקה אוטומטית זו הינה רק חלק מבדיקות ה codingStyle)

6. דאגו לבדוק לאחר ההגשה את קובץ הפלט (submission.pdf) וודאו שההגשה שלכם עוברת את ה-presubmission script ללא שגיאות או אזהרות.

```
~slabcpp/www/ex3/presubmit_ex3
```

בהצלחה!